

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๔๘

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘

เรื่อง พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลจังหวัดราชบุรีส่งคำร้องของผู้ร้อง (บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด กับพวก รวม ๔ ราย) ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขคำที่ ๒๕๓/๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยผู้ร้องยื่นคำร้องว่า

๑. บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (โจทก์) เป็นนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ มีวัตถุประสงค์หลักในการประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนสินทรัพย์ทุกประเภทของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินกิจการตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รวมตลอดจนหลักประกันของสินทรัพย์นั้นเพื่อบริหารและจำหน่ายจ่ายโอนต่อไปและประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่มีการค้างชำระดอกเบี้ยตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปของสถาบันการเงินอื่นที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย เข้าถือหุ้นและมีอำนาจในการจัดการ

๒. บริษัท แวงกอก สกรีน โปรดักซ์ จำกัด (จำเลยที่ ๑) เป็นลูกค้านักลงทุนทุนการค้าหลักทรัพย์ จำกัด โดยจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากับบริษัทเงินทุน การค้าหลักทรัพย์ จำกัด ดังนี้ คือ สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาขายลดเช็ค จำเลยที่ ๑ ได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ตามจำนวนเงินที่ได้รับไปจากบริษัทฯ เพื่อเป็นหลักประกันการรับเงินและเป็นการสัญญาว่าจะชำระหนี้คืนให้แก่บริษัทฯ ในวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดชำระ

๓. เพื่อเป็นการประกันหนี้ดังกล่าว นายมานพ ทักษิณะมณี (จำเลยที่ ๒) ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง รวม ๓ โฉนด และนายไพโรจน์ ทักษิณะมณี (จำเลยที่ ๓) กับนายชัยวัฒน์ เชียงจิ่ง (จำเลยที่ ๔) ได้จดทะเบียนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง รวม ๓ แปลง นอกจากนั้น จำเลยที่ ๒ ถึงจำเลยที่ ๔ ยังเข้ามาเป็นผู้ค้ำประกันและร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ต่อบริษัทฯ โดยรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกับจำเลยที่ ๑

๔. นับแต่วันที่ได้ทำสัญญากู้เงิน สัญญาขายลดเช็ค และออกตั๋วสัญญาใช้เงินและรับเงินไปจากบริษัทฯ แล้ว จำเลยที่ ๑ ได้ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนบางส่วนแต่ไม่ตรงตามกำหนดระยะเวลาในสัญญา เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ดังกล่าว จำเลยที่ ๑ ก็มีได้ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นไป

๕. เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ได้มีคำสั่งให้บริษัทเงินทุนพาณิชย์จำกัด ระวังการดำเนินงานและให้องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) นำทรัพย์สินของบริษัทฯ ออกขายแล้วดำเนินการชำระบัญชีของบริษัทฯ ตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

๖. เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ โจทก์ได้รับโอนทรัพย์สินของบริษัทเงินทุน พาณิชย์จำกัด จำกัด มาเป็นของโจทก์โดยถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้โจทก์ได้รับมาซึ่งสิทธิเรียกร้องของบริษัทฯ ที่มีต่อจำเลยทั้งสี่โดยถือว่า จำเลยทั้งสี่รู้ถึงการโอนสิทธิเรียกร้องโดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าว ตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐

หลังจากได้รับโอนทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว โจทก์ได้ติดต่อทวงถามไปยังจำเลยทั้งสี่หลายครั้ง แต่จำเลยทั้งสี่เพิกเฉย โจทก์จึงได้มีหนังสือทวงถาม และแจ้งบังคับจำนองไปยังจำเลยทั้งสี่เพื่อให้ชำระหนี้เมื่อครบกำหนดให้ชำระหนี้ตามหนังสือทวงถามแล้ว จำเลยทั้งสี่ก็มีได้ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นไป

๗. บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน จึงเป็นโจทก์ฟ้องบริษัท แบนกอก สกรีน โปรดักส์ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ นายมานพ ทักษิณะมณี เป็นจำเลยที่ ๒ นายไพโรจน์ ทักษิณะมณี เป็นจำเลยที่ ๓ และนายชัยวัฒน์ เชียงจิ่ง เป็นจำเลยที่ ๔ ต่อศาลจังหวัดราชบุรี ในความผิดฐาน ผิดสัญญากู้เงิน ขายลดเช็ค ตั๋วสัญญาใช้เงิน บังคับจำนองและค้ำประกัน ขอให้ศาลพิพากษาและบังคับให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๕๔,๑๕๓,๓๙๒.๓๕ บาท

๘. จำเลยทั้งสี่ยื่นคำให้การต่อศาลจังหวัดราชบุรี ปฏิเสธฟ้อง ได้แย้งว่าพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

๙. ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยทั้งสี่ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๒ คำร้อง คือ

คำร้องที่หนึ่ง ได้แย้งว่า มาตรา ๓๑ แห่งพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกหรือยกเว้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิบุคคลตามกฎหมาย และขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลได้รับเท่าเทียมกันในทางกฎหมายจะเลือกปฏิบัติมิได้

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น มาตรา ๓๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทยฯ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ อันเป็นหลักมนุษยธรรม และเป็นหลักสากลที่รองรับสิทธิบุคคล ต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ไม่มีผลบังคับใช้ได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทยฯ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

คำร้องที่สอง ได้แย้งว่า หนี้ในคดีนี้เกิดขึ้นครั้งแรก ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และภายหลังก่อหนี้ขึ้นแล้ว ได้มีพฤติการณ์อันเป็นเหตุสุดวิสัย ทำให้ผู้ร้องกลายเป็นพันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ รัฐบาลเรียกว่าเป็น วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อผู้ร้องซึ่งเป็นลูกหนี้กลายเป็นบุคคลสุดวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ ทำให้ผู้ร้องได้รับความคุ้มครองสิทธิไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด และให้พักหนี้ชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ และมีสิทธิที่จะได้รับการพักหนี้ชั่วคราวจนกว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหรือพฤติการณ์อันเป็นเหตุสุดวิสัยจบสิ้น หรือจนกว่าค่าเงินบาทกลับมาอยู่ที่เดิม (จำนวน ๒๕ บาท ต่อ ๑ เหรียญสหรัฐ) ประกอบกับสิทธิที่จะถือว่าผู้ร้องมิได้ผิดนัดชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๕ สิทธิที่จะได้รับการพักหนี้ชั่วคราว โดยถือว่าหลุดพ้นจากการชำระหนี้ชั่วคราว ตามมาตรา ๒๑๕ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมที่มีได้ละเมิดสิทธิของโจทก์ เพราะมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ได้รับรองไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ชำระหนี้ในคดีนี้ จึงเป็นการฟ้อง การพิจารณา การพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ ถึงมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ และตกเป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

พิเคราะห์แล้วมีประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ

(๑) พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ และ

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

สำหรับประเด็นที่หนึ่ง พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๘๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ว่าพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ส่วนประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เป็นหลักในเรื่องการนำคดีขึ้นสู่ศาล กล่าวคือ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่งหรือบุคคลใด จะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ บัญญัติเป็นหลักกว่าด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้

มาตรา ๒๐๔ บัญญัติว่า ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนด ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมีพักต้องเตือนเลย

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย บุคคลย่อมมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมจะกระทำมิได้

พิจารณาแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เป็นหลักในการนำคดีมาสู่ศาล และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวถึงกำหนด

การชำระหนี้ และเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนแล้ว ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงนำคดีมาฟ้องศาลได้ บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้ใช้บังคับแก่กรณีใดโดยเฉพาะ จึงไม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตยของพระมหากษัตริย์ และมาตรา ๓๐ เป็นเรื่องความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๑ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ